

Μάθημα 18 (2011-2020)

Τριπλό Ολοκλήρωμα

Απλά Σύνολα στον \mathbb{R}^3

- xy -απλό, $B = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 : a \leq x \leq b, g_1(x) \leq y \leq g_2(x), h_1(x, y) \leq z \leq h_2(x, y)\}$

$g_1, g_2 : [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ συνεχείς

$h_1, h_2 : D = \{(x, y) : a \leq x \leq b, g_1(x) \leq y \leq g_2(x)\} \rightarrow \mathbb{R}$

Δηλαδή, η προβολή του B στο επίπεδο xy είναι x -απλό σύνολο.

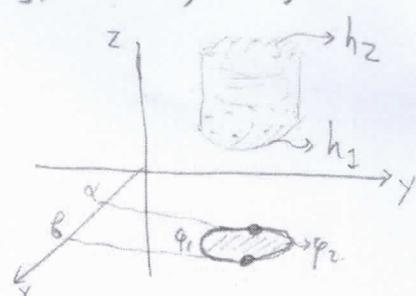
• Ανάλογα, yx -απλό / xz , zx , yz , zy -απλό.

Θ. Fubini

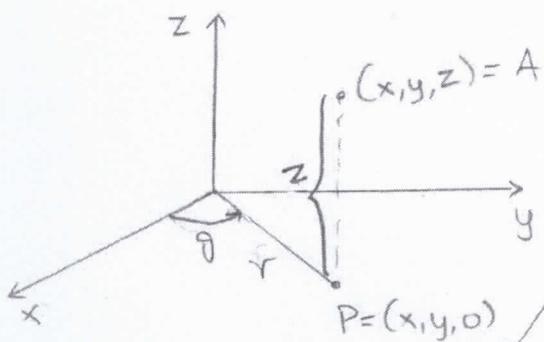
$f : B \rightarrow \mathbb{R}$, B xy -απλό, f συνεχείς

$$\text{Τότε: } \exists \iiint_B f = \int_a^b \left(\int_{g_1(x)}^{g_2(x)} \left(\int_{h_1(x, y)}^{h_2(x, y)} f(x, y, z) dz \right) dy \right) dx$$

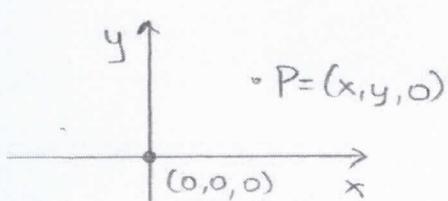
$$V_3(B) = \iiint_B 1.$$

Κυλινδρικές Συντεταγμένες

$$\begin{aligned} \vec{T} : (0, +\infty) \times [0, 2\pi] \times \mathbb{R} &\rightarrow \mathbb{R}^3 \setminus \{(0, 0, z) : z \in \mathbb{R}\} \\ \vec{T}(r, \theta, z) &= (r \cos \theta, r \sin \theta, z) \\ &= (x, y, z) \end{aligned}$$

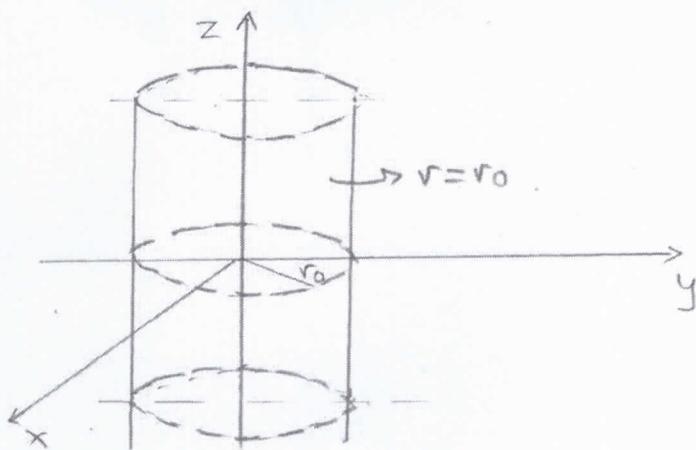
$$\begin{aligned} x &= r \cos \theta & r \in (0, +\infty) & / r = \sqrt{x^2 + y^2} > 0 \\ y &= r \sin \theta & \theta \in [0, 2\pi) & / \theta = \angle(\vec{OP}, \vec{Ox}) \end{aligned}$$

E6rw (r_0, ϑ_0, z_0)

2

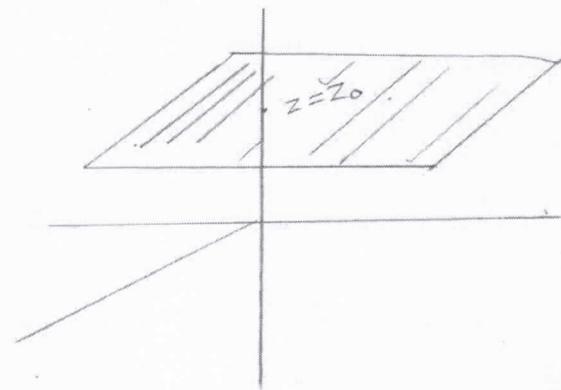
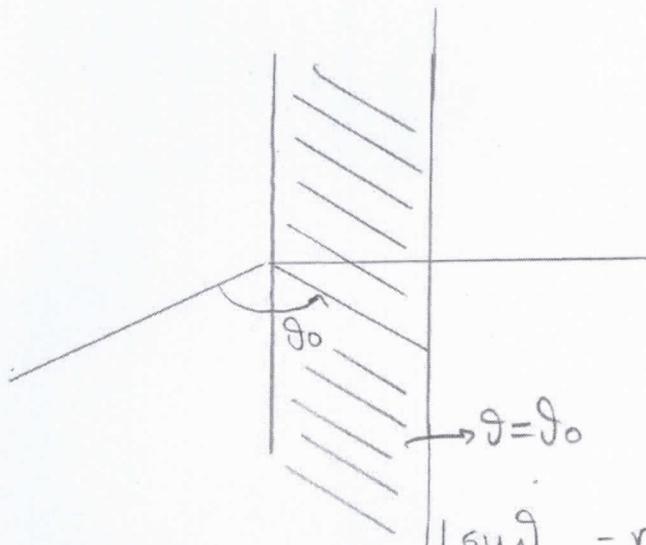
• $(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 : r = r_0 \quad (\vartheta, z)$

$$: \sqrt{x^2 + y^2} = r_0, \quad z \in \mathbb{R}$$

$$\vartheta = \vartheta_0 \quad (r > 0, z \in \mathbb{R})$$

$$(x, y, z) : \vartheta = \vartheta_0 \quad (r > 0, z \in \mathbb{R})$$

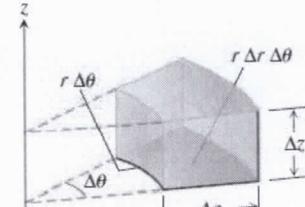

$$\det \vec{T}(r, \vartheta, z) = \begin{vmatrix} \omega \sin \vartheta & -r \mu \sin \vartheta & 0 \\ r \mu \sin \vartheta & r \omega \sin \vartheta & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{vmatrix} = r \omega^2 \sin \vartheta + r \mu \omega^2 \sin \vartheta = r > 0$$

$$\vec{T}(r, \vartheta, z) = (r \omega \sin \vartheta, r \mu \sin \vartheta, z)$$

$$f: B \rightarrow \mathbb{R}, \quad \vec{T}(B^*) = B \quad \iiint_B f(x, y, z) dx dy dz =$$

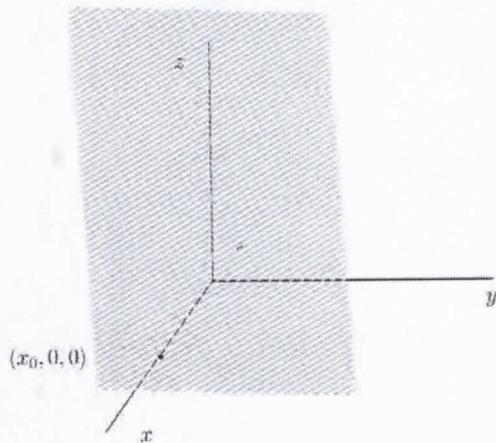
$$= \iint_{B^*} \int f(r \omega \sin \vartheta, r \mu \sin \vartheta, z) \cdot r dr d\vartheta dz.$$

Συστήματα συντεταγμένων στον R^3

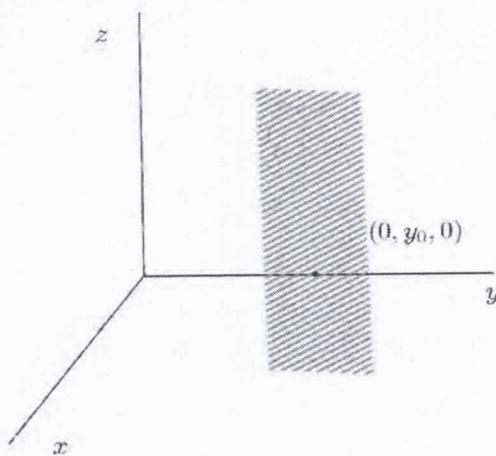
I. Καρτεσιανές συντεταγμένες (x, y, z)

Καρτεσιανές επιφάνειες (επίπεδα) $x = x_0, y = y_0, z = z_0$.

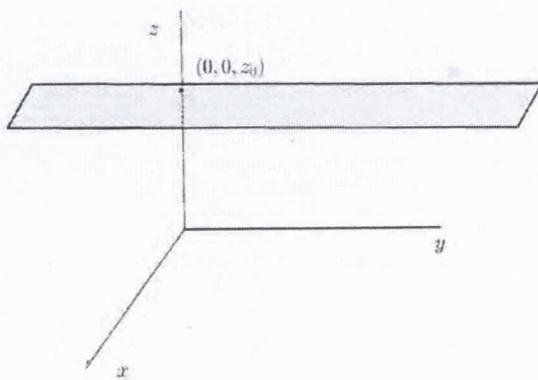
$$S_1: x = x_0, \{(x, y, z) \in R^3 : x = x_0, y, z \in R\}$$

$$\{\vec{r}_1(y, z) = (x_0, y, z), y, z \in R\}$$

$$S_2: y = y_0, \{(x, y, z) \in R^3 : y = y_0, x, z \in R\}$$

$$\{\vec{r}_2(x, z) = (x, y_0, z), x, z \in R\}$$

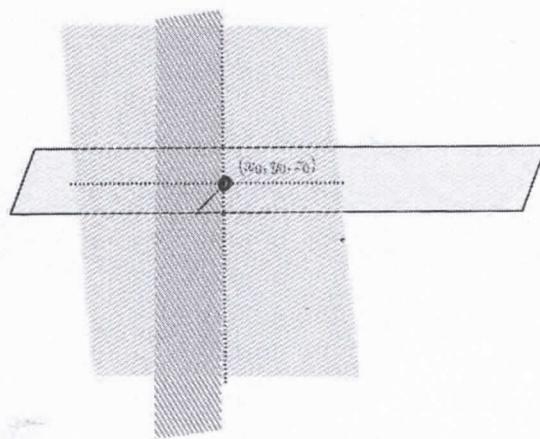

$$S_3: z = z_0, \{(x, y, z) \in R^3 : z = z_0, x, y \in R\}$$

$$\{\vec{r}_3(x, y) = (x, y, z_0), x, y \in R\}$$

Το (x_0, y_0, z_0) είναι το σημείο τομής των επιφανειών

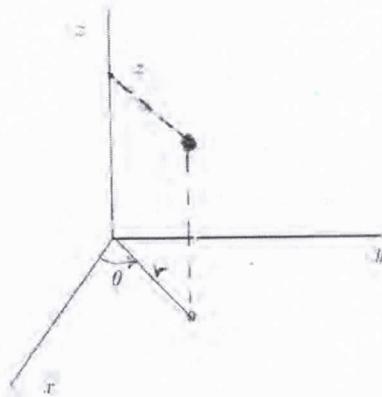
$$S_1: x = x_0, S_2: y = y_0, S_3: z = z_0$$

II. Κυλινδρικές συντεταγμένες (r, θ, z)

Ο $\vec{T}: [0, \infty) \times R \times R \rightarrow R^3$ (επί), με $\vec{T}(r, \theta, z) = (r \sin \theta, r \cos \theta, z)$ καλείται κυλινδρικός μετασχηματισμός και τα r, θ, z κυλινδρικές συντεταγμένες.

Ο περιορισμός του $\vec{T}: (0, \infty) \times [0, 2\pi) \times R \rightarrow R^3 \setminus \{(0, 0, z), z \in R\}$ είναι 1-1 και επί.

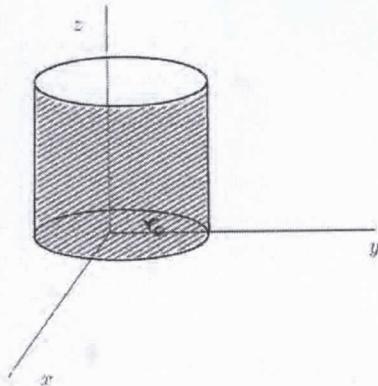

Σχέση Καρτεσιανών Κυλινδρικών συντεταγμένων.

$$\begin{cases} x = r \sin \theta \\ y = r \cos \theta \\ z = z \end{cases} \quad (r, \theta, z) \in [0, \infty) \times R \times R$$

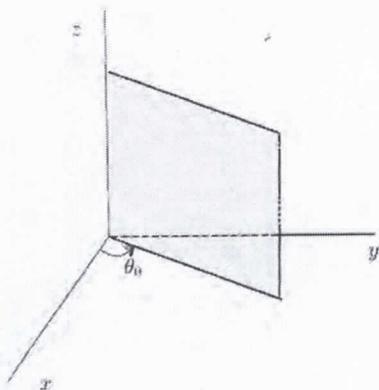
$$\begin{cases} r = \sqrt{x^2 + y^2} \\ \varphi \theta = \frac{y}{x} \text{ av } x \neq 0. \text{ Av } x = 0: \theta = \frac{\pi}{2} \text{ για } y > 0, \theta = \frac{3\pi}{2} \text{ για } y < 0 \\ z = z \end{cases} \quad (x, y, z) \in R^3 \setminus \{(0, 0, z)\}$$

Κυλινδρικές επιφάνειες $r = r_0 (> 0), \theta = \theta_0, z = z_0$ (στο καρτεσιανό σύστημα)

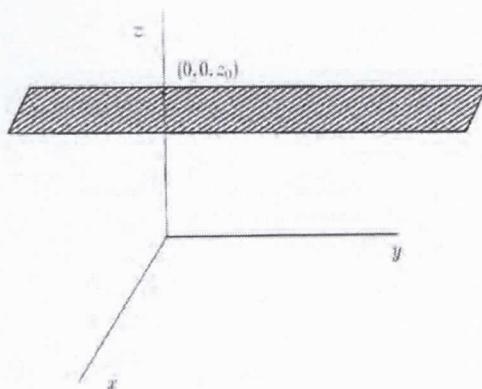
$$S_1: r = r_0, \text{ κύλινδρος } \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 : x^2 + y^2 = r_0^2\}$$

$$\{\vec{r}_1(\theta, z) = (r_0 \sigma v \theta, r_0 \eta \mu \theta, z), \theta \in [0, 2\pi], z \in \mathbb{R}\}$$

$$S_2: \theta = \theta_0, \text{ ημιεπίπεδο}$$

$$\{\vec{r}_2(r, z) = (r \sigma v \theta_0, r \eta \mu \theta_0, z), r \geq 0, z \in \mathbb{R}\}$$

$$S_3: z = z_0, \text{ επίπεδο } \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 : z = z_0, (x, y) \in \mathbb{R}^2\}$$

$$\{\vec{r}_3(r, \theta) = (r \sigma v \theta, r \eta \mu \theta, z_0), r > 0, \theta \in [0, 2\pi]\}$$

To $(x_0, y_0, z_0) = (r_0 \eta \mu \theta_0, r_0 \sigma \nu \theta_0, z_0)$ είναι το σημείο τομής των επιφανειών

$$S_1 : r = r_0, S_2 : \theta = \theta_0, S_3 : z = z_0$$

